

2. at give personer, der ikke er i stand til at blive selvforsørgende, en forsørgelsesydelse, der kompenserer for den manglende arbejdsevne,
3. at styrke retssikkerheden i sagsbehandlingen,
4. at få et mere enkelt og gennemskueligt pensionssystem,
5. at opnå større sammenhæng i regelsættet.

Med lovforslaget understreges vigtigheden af at prioritere en aktivtrettet indsats frem for en passiv forsørgelse. Der skal fokuseres på borgerens ressourcer frem for begrænsninger, således at borgeren, så vidt det er muligt, hjælpes til en aktiv tilværelse på arbejdsmarkedet. Kun hvis det ikke er muligt at hjælpe personen til at blive fastholdt eller bringe personen tilbage på arbejdsmarkedet på normale vilkår eller i støttet beskæftigelse, tilkendes der førtidspension. Herved får den aktivrettede indsats i alle henseender fortrinset frem for den passive forsørgelse.

Lovforslaget er således også med til at skabe en større sammenhæng i reglerne, idet det igennem hele sagsbehandlingsforløbet vil være personens evne til at kunne udføre opgaver på arbejdsmarkedet med henblik på at kunne blive selvforsørgende, der lægges til grund for sagsbehandlingen.

Det har været en vigtig faktor for forligspartierne bag lovforslaget at styrke retssikkerheden. Styrkelsen af retssikkerheden skal ske på flere plan. Lovforslaget indeholder for det første en klarere afgrænsning af reglerne for tilkendelse af førtidspension i forhold til de øvrige sociale ydelser, samt forslag om, at der anvendes samme sprogbrug og begreber igennem hele sagsbehandlingsforløbet. Derudover forslås det, at arbejdsevnebegrebet defineres indholdsmæssigt, sådan at tilkendelsesmyndighederne bliver i stand til at vurdere den enkeltes arbejdsevne og tage stilling til, hvornår der skal tilkendes førtidspension. For at styrke grundlaget for den kommunale administration af de nye regler skal anvendelsen af arbejdsevnebegrebet følges op af en uddannelsesindsats over for de kommunale sagsbehandlere. Der er endvidere lagt vægt på, at der sker en tæt opfølgning af den kommunale sagsbehandling både i form af løbende tilretning af sagsbehandlingsmetoden men også i form af en øget praksiskoordinering i årene efter lovforslaget ikrafttræden. Endelig vil Socialministeriet følge den kommunale sagsbehandling tæt og gøre brug af de reaktionsmuligheder, der er til rådighed i lovgivningen, såfremt der konstateres ulovligheder i kommunernes tilledning/udmåling.

3. Lovforslaget i hovedtræk

Det er aftalt mellem forligspartierne, at det nuvæ-

rende førtidspensionssystem skal erstattes med et system, som bygger ovenpå et aktiverings- og revalideringssystem, hvor der sker en reel afprøvning af den enkeltes arbejdsevne.

Det er endvidere aftalt at førtidspensionsreformen skal bygge på følgende grundpræmisser:

- Førtidspension tilkendes efter arbejdsevnekriteriet
- Antallet af ydelseniveauer reduceres
- Ydelsesstrukturen forenkles via bruttoficering og afskaffelse af særydelser
- Handicapkompensation ydes efter serviceloven
- Retssikkerheden styrkes bl.a. via indførelse af en sagsbehandlingsmetode

4. De enkelte elementer i lovforslaget

4.1. Indførelse af arbejdsevnekriteriet ved tilkendelse af førtidspension

Siden invalideforsikringsloven trådte i kraft i 1921 har udgangspunktet for tilkendelse af førtidspension været en væsentlig nedsættelse af erhvervsevnen. Der har gennem alle årene været fokuseret på tabet af erhvervsevnen, der indtil invalidepensionsloven i 1965 skulle være på mindst 2/3 og siden da på mindst halvdelen.

Dette har betydet, at det ved invaliditetsbedømmelsen har været vigtigt at dokumentere, hvilken invaliderende effekt ansøgerens lidelser medførte - eller med andre ord: hvad ansøgeren ikke kunne i forhold til personer med fuld erhvervsevne.

Erhvervsevnetabskriteriet virker imidlertid på flere måder uhensigtsmæssigt. Det virker ofte hindrende for en revalidering eller aktiverende indsats i forhold til den enkelte ansøger. Ansøgere skal dokumentere deres uegnethed til beskæftigelse for at blive berettiget til pension. Dette kan blokere for en aktiv medvirken til revalidering og andre alternativer til førtidspension.

Hvis ansøgeren skønnes pensionsberettiget, tilkendes der en pension, der er baseret på en graduering af erhvervsevnetabet. Der skelnes i den gældende lov mellem en erhvervsevnenedsættelse på omkring 100 pct., 66 pct. og 50 pct. Sådanne opgørelser er i praksis meget vanskelige at foretage og henvisninger til, at der evt. fortsat er en resterhvervsevne tilstede, kan forekomme helt uforståelige for ansøgeren. De gældende tilkendelseskriterier binder mange ressourcer til denne graduering af erhvervsevnenedsættelsen og giver grobund for en vedvarende utilfredshed med pensionsbedømmelsen hos mange ansøgere, der ikke får tilkendt den højeste pensionsform.

Erhvervsevnetabskriteriet har endvidere betydet, at det lægelige invaliditetsbegreb har domineret ved